

17299

Վրաս, պրոլետարների ասոցիացիա
(Հայկական սեկցիա)
№ 1 Մանկական սերիա № 1

ԱՐՏԱՇԵՍ ԴՈՇՈՅԱՆ

ՍՈՒՐԻԿԻ
ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԻՆՏԵՐ
ԻՆՏԻՏՄԻ
ԵՐԵՎԱՆ
Հայաստանի Հայր

891.995
7-75

№ 1299 891.990

30 MAY 2011 1928 N 309

ՀՐԱՍՏԱՆԻ ՊՐՈԼԵՏԳՐՈՂՆԵՐԻ ԱՍՍՈՑԻԱՑԻԱ (ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱ)
№ 1 ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՍԵՐԻԱ № 1

Ս
Ն 22646

ԱՐՏԱՇԵՍ ԴՈՇՈՅԱՆ

ՍՈՒՐԻԿԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆԸ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

ՊՍՏՄԻՍԵՐ

ՍՈՒՐԻԿԻ ՃՆՆՊԱՐԶՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սուրիկի հայրը, Միխակը, յերեք ամիս եր, ինչ թողել եր իր ընտանիքը Բաթումում և ինքը գնացել եր Տկվիբուլիի ածխահանքերում աշխատելու։ Յեվ այդ յերեք ամսվա ընթացքում նրա ընտանիքը վոչ մի լուր չեր ստացել Միխակից։

Նրա ընտանիքը բաղկացած եր հինգ հոգուց։ Կինը՝ Գայանեն և չորս զավակները, վորոնցից ամենամեծը Սուրիկն եր։

Սուրիկը 8 տարեկան եր, բայց ծնողների չքավորության պատճառով դպրոց չեր հաճախում։

Մի անգամ յերեկոյան Սուրիկը սեղանի առաջ նստած՝ փայտի կտորներից իր համար փոքրիկ սայլակ եր շինում, իսկ մայրը տխուր նրստած նրա դիմաց՝ գուլպա եր գործում։ Մյուս յերեկոյաները քնած ելին։

Սուրիկը նկատեց մոր տխրությունը և ձեռքի փայտիկն ու գանակը դրեց սեղանի վրա։

— Մայրիկ, — ասաց նա ցածր ձայնով, — հայրիկից լուր չկա, ինչ պետք ե անենք։

— Ի՞նչ կարող ենք անել, նա գնաց և մեզ մոռացավ։ Ով գիտե, կենդանի՞ յե, թե մեռած։ Յեթե կենդանի լինեք, գոնե մի նամակ կուղարկեք, — պատասխանեց մայրը արտասուքը սրբելով։

60523.67

— Մայրիկ, յես կգնամ և կգտնեմ նրան,—
ասաց Սուրբիկը վստահ կերպով։

— Ու՞ր կգնաս, ի՞նչ ես ասում, ի՞նչպես
կարող ես դու նրան գտնել։ Այդ ե պակաս, վոր
դու յել հորդ պես գնաս ու կորչես։

— Վսչ, յես չեմ կորչի։ Յես կհարցնեմ քե-
ռի Պետրոսից. նա ցույց կտա ինձ ճանապարհը։

Յերկար խոսելուց ու վիճելուց հետո՝ Սու-
րբիկը կարողացավ համոզել մորը, վոր ինքը գնա
Տկվիբուլիի ածխահանքերը և գտնի հորը։

Իսկ յերբ Սուրբիկը անկողին մտավ, յերկար
ժամանակ մտածում եր իր ճանապարհորդու-
թյան մասին։

Քեռի Պետրոսը հարուստ վաճառական եր։
Նա Գալանեյի մեծ յեղբայրն եր և միշտ միայն
խորհուրդներ եր տալիս քրոջը, իսկ առանց զրա-
վականի՝ վոչ մի կուպեկ։

Առավոտը շատ վաղ զարթնեց Սուրբիկը։
Մայրը ավեց նրան իր վերջին փոսկե մատանին
և պատվիրեց ասնել քեռի Պետրոսի մոտ զրավ
գնելու. միևնույն ժամանակ իմանալ նրանից քա-
րածուխի հանքերի ճանապարհը։

Քեռի Պետրոսի խանութը լիքն եր հաճա-
խորդներով, ուստի յերբ ներս մտավ Սուրբիկը,
նրա վրա ուշադրություն դարձնող չեղավ։ Քեռի
Պետրոսը, նստած իր դրամարկղի առաջ, փողեր
եր սաանում գնորդներից, իսկ ծառայողները

զբաղված եյին բրինձ, յուղ, շաքար և այլն կըշ-
ռելով։

Սուրբիկը վախեւախ մոտեցավ քեռի Պետ-
րոսին և կանգնեց նրա առաջ։ Քեռին Սուրբիկին
տեսնելուն պես քիթն ու մուկթը վեր թողեց
ու փնթփնթալով ասաց.

— Հը, ի՞նչ ես առավոտ վաղ-վաղ առաջ
ցցվել։

— Քեռի, մայրիկս այս մատանին ուղար-
կեց ձեզ մոտ, վոր զրավ վերցնես,—կակաղելով
ասաց Սուրբիկը և մատանին տվեց նրան։

— Հա՛, — ուրախ բացականչեց քեռին և ըս-
կաց գննել մատանին,—այս ի՞նչ ե, միթե ա-
վելի լավը չունեիր մայրիկդ. սրա զրավը ռըն ե,
ծախեցեք, վերջանա գնա։

— Չե, քեռի, մայրիկս ասաց, վոր զրավ
վերցնես, յես պետք ե գնամ ածխահանքերը
հայրիկիս գտնելու, փող կբերեմ այնտեղից և
մեր մատանիները կվերցնենք,—պատասխանեց
Սուրբիկը։

— Դե, այդ ձեր գործն ե, ահա, բռնիր,
չկորցնես, հենց թեկուղ ծախեք ել, ավելի չար-
ժե,—ասաց քեռին և մի յերեք ուրբլիանոց դը-
րեց Սուրբիկի բուռը։

— Քեռի, մայրիկս խնդրեց, վոր ինձ քա-
րածուխի հանքերի ճանապարհը սովորեցնես։

— Այ, լավ լիւր, կգնաս կայարան, կհար-
ցնես, թե Քութայիս տանող գնացքը վորն ե,
կնստես վագոն, կգնաս Քութայիս, այնտեղի

կայարանում կհարցնես, թե Տկվիրուլի տանող գնացքը վորն ե: Այդպիսով կհասնես Տկվիրուլի ու կգտնես հորդ,—պատասխանեց քեռի Պետրոսը և նորից անցավ իր գործին:

Սուրիկը ուզում էր մի քանի հարցեր ևս տալ, բայց քեռին այլևս ուշադրություն չդարձրեց նրա վրա և ձեռքով նշան արեց, վոր հեռանա:

«Քութայիս», «Տկվիրուլի»,—ճանապարհին այս բառերն էր կրկնում Սուրիկը շարունակ և մտածում, թե ինչպես կհանգիպի հորը, թե ինչպես հայրը՝ մրոտ շորերը հագին կհամբուրե, և դեռ ելի շատ կմտածեր նա, բայց հանկարծ նրկատեց, վոր արդեն հասել է իրենց տանը:

Կարճ ժամանակից հետո, Գայանեն Սուրիկի ձեռքից բռնած, արտասուքը սրբելով, գնում էր դեպի կայարան:

Կայարանում նրանք տեղեկացան, վոր Սուրիկը փոքր է և նրա համար տոմսակ հարկավոր չէ գնել:

Գնացքի մեկնելու ժամանակը արդեն հասել էր:

Չնայած մոր խնդրանքին, Սուրիկը բացի 5 հատ բլիթից և մի քսան-կոպեկանոցից, փոխնչ չվերցրեց և բարձրացավ վագոն:

Վագոն նստելով, նա գլուխը դուրս հանեց պատուհանից, իսկ մայրը ներքև, պատուհանի առաջ կանգնած, խորհուրդներ էր տալիս նրան, արտասուքը զսպելով:

— Յերբ տեսնես, վոր հայրդ այնտեղ չէ, անմիջապես վերադարձիր, կայարաններում չիշնես, յերեխաների հետ չկովես, չմրսես և այլն: Զանգը յերեք անգամ խփեց:

Շոգեկառքը մի յերկար սուլոց արձակեց և սկսեց շարժվել: Մայրը քարացած կանգնել էր իր տեղում, իսկ Սուրիկը շարունակ նայում էր նրան, մինչև վոր կորավ իր աչքից: Ինքն էլ չիմացավ, թե ինչպես արտասուքի յերկու խոշոր կաթիլներ գլորվեցին նրա աչտերից:

Սուրիկը կուշ յեկավ մի անկյունում: Նա իր աչքերը մի կեսի հառած՝ մտքով վերադարձել էր տուն: Նա հիշեց իր յեղբորը՝ Լևոնիկին, քույրերին, մանավանդ փոքրիկ Հայկուշին և զղջաց, թե ինչո՞ւ միմիայն մի անգամ համբուրեց նրան:

Նրա գլիմաց նստած էր մի ընտանիք, յերկու մանր յերեխաներով: Նրանք շարունակ նայում էին Սուրիկին և զարմանում, թե ինչպես այս փոքրիկ տղան մենակ ճանապարհորդում է:

— Ու՞ր ես գնում, տղաս,—հարցրեց այդ ընտանիքի հայրը հետաքրքրությամբ:

Սուրիկը սթամպեց և զգաց, վոր ինքը վագոնումն է գնալում, ոտարները մեջ և պատասխանեց.

— Յես գնում եմ Տկվիրուլի հորս գտրելու:

— Ի՞նչպես թե գտնելու, մի՞թե հայրդ կորած է:

Սուրիկը համառոտ պատմեց հոր պատմությունը և ավելացրեց, վոր ինքն անպատճառ կը գտնի հորը:

— Բայց այդքան յերկար ճանապարհ ինչպե՞ս կարող ես գնալ մենակ, — հարցրեց անծանոթը զարմացած:

— Ի՞նչ կա վոր, գնացքը պետք է տանի ինձ, — պատասխանեց Սուրիկը համարձակ:

— Կեցցես, տղաս, ինչպե՞ս տեսնում եմ, դու վոչ թե Տկվիրուլի, այլ մինչև Փարիզ ել կարող ես գնալ:

Գնացքը սրանում եր առաջ:

Քուլթայիս գնալու համար պետք եր շեղվել ընդհանուր ճանապարհից: Ռիոն կայարանից 8 վերստ տարածության վրա կար հատուկ գնացք, վոր տանում եր դեպի Քուլթայիս: Քեռի Պետրոսը այդ չեր բացատրել Սուրիկին: Յերբ հառան Ռիոն կայարանը, դիմացի բարի մարդը նրան տարավ նստեցրեց Քուլթայիսի գնացքը:

Գնացքը վոր հասավ Քուլթայիսի կայարանը, արդեն դիշերվա ժամը 11-ն եր:

Սուրիկը անմիջապես դիմեց առաջին պատահած կոնդուկտորին և կոտրտված ուսերենով հարցրեց, թե վոր գնացքով պետք է գնալ Տկվիրուլի:

— Եհ, տղա, ուշացել ես. Տկվիրուլիի գրնացքը մեկնում է շարաթը յերկու անգամ՝ կիրակի և չորեքշաբթի օրերը, այսօր կիրակի յե և գնացքը մեկնել է առավոտյան ժամը 7-ին:

Դու պետք է սպասես մինչև չորեքշաբթի, — պատասխանեց կոնդուկտորը և հեռացավ:

Կարծես թե Սուրիկի գլխին սառը ջուր ածեցին... Մինչև չորեքշաբթի վերտեղ պետք է սպրեր նա, ի՞նչ աներ... Մի քանի րոպե կանգնած մնաց իր տեղում. վերջը յերբ ուշքի յեկավ, մտավ կայարանի դահլիճը և նստեց աթոռին: Արտասուքը խեղդում եր նրան. միթե այդքան զրգվար եր Տկվիրուլի հասնելը:

Նա չափից դուրս հոգնած եր, ուստի նստած տեղը քնեց: Գիշերը մի քանի անգամ զարթնեց նա, բայց քունը արդեն հաղթել եր և առանց ուշադրություն դարձնելու թե վորտեղ է, նորից քնեց:

Առավոտյան ժամը 6-ն եր:

Սուրիկը հուսահատված դուրս յեկավ դահլիճից, դիտեց շուրջը և տեսավ կայարանի ճակատին կայքրած ցուցանակը, վորի վրա գրված եր խոշոր տառերով „Кутанс“:

«Քուլթայիս» — այս անունը նրան շատ ծանոթ թվաց: Նա հիշեց, վոր իր մայրը յերբեմն ասում եր, թե Քուլթայիսում մի ազգական ունի, արհեստով դարբին է, անունն էլ Քաչալ Գրիգոր: Այդ հիշելով, նա բավականին աշխուժացավ, մի բլիթ կերավ և կայարանի հետևի դռնից դուրս յեկավ դեպի քաղաք:

Քաղաքը միացած եր կայարանի հետ մի յերկար փողոցով: Հենց այդ փողոցով դեպի առաջ

եր գնում Սուրիկը, չիմանալով թե ուր: Փողոցը վերջացավ, նա հասավ քաղաքային այգուն: Այգու առաջ կար մեծ հրապարակ, ուր շինած եր մի յեկեղեցի առանց պարիսպների: Յեկեղեցու առաջ խաղում էյին մի խումբ յերեխաներ: Սուրիկը կանգ առավ և սկսեց դիտել նրանց: Նրանք ել տեսնելով Սուրիկին շրջապատեցին նրան:

Սուրիկը փորձեց հարցնել, թե վնասեղ են գտնվում դարբնները, բայց յերեխաները բացի վրացերենից և փոշ մի լեզու չգիտեյին, իսկ Սուրիկը վրացերեն չգիտեր:

Բավականին մարդիկ հավաքվեցին նրանց շուրջը:

Հանկարծ մի մարդ մոտեցավ նրան և հայերեն հարցրեց.

— Դու հայ ես:

— Այո, հայ եմ,— պատասխանեց նա ուրախացած և անմիջապես հարցրեց, թե վնասեղ եր գտնվում Քաջալ Գրիգորի դարբնոցը:

— Արի, բարաս, արի,— ասաց անձանոթը և բռնելով Սուրիկի ձեռքից ասաջ տարավ: Ճանապարհին Սուրիկը բացատրեց նրան իր ճանապարհորդության նպատակը:

Մի քանի նեղ փողոցներ անցնելուց հետո, դուրս յեկան մի լայն փողոց:

— Ահա, տղաս, հենց այսպես ուղիղ կգնաս՝ կմոտենաս դարբնոցների շարքին. հենց յերկրորդ դարբնոցը Գրիգորինն է,— ասաց անձանոթը և հեռացավ:

Դարբնոցներից լավում էյին անվերջ թխթխ-կոցներ, կայծերը մինչև մայթին եր հասնում: Յերկրորդ դարբնոցի քուրան հանգած եր: Որը յերկուշաբթի յեր, իսկ ուստա Գրիգորը յերկուշաբթի որերը չեր աշխատում:

Նրա ծեր հայրը քթախոտի տուփը ձեռքին՝ նստած եր դարբնոցում, իսկ մի փոքրիկ տղա յել նստած եր դռան առաջ և պալտի մեխեր եր ծեծում ու ուղղում:

Սուրիկը մոտեցավ տղային և հարցրեց.

— Քաջալ Գրիգորի դարբնոցը այս ե:

— Քաջալը դու յես, ինչո՞ւ յես հայհոյում հորս,— պատասխանեց տղան և ծուռ-ծուռ նայեց Սուրիկին:

— Յես չեմ հայհոյում,— ասաց Սուրիկը, ինքն իրեն մեղավոր զգալով,— նա մեր բարեկամն է:

— Խանութը այս է, բայց ինքն այստեղ չե, քիչ սպասիր, կգա:

— Մինչ Սուրիկը հետաքրքրությամբ դիտում եր, թե ինչպես տղան վարժ ձեռով ծեծում եր մեխերը, նրա հետևը կանգնեց մի հսկա մարդ, լայն թիկունքով և խուլոտ ձայնով հարցրեց.

— Ի՞նչ ես ուզում, բարաս:

— Հայրիկ, քեզ ե հարցնում,— ասաց տղան:

— Ո՞վ ես, այ տղա, վնասեղից ես յեկել,— հարցրեց Գրիգորը շարունակ Սուրիկի աչքերին նայելով, կարծես թե ուզում եր ճանաչել:

— Յես Բաթումից եմ յեկել, Գալանեյի վորդին եմ,—կմկմաց Սուրիկը:

— Գալանեյի վորդին... եհե... այդ լավ է, արի, բալաս, արի,—ասաց Գրիգորը և գրկելով Սուրիկին տարավ դեպի տուն:

Սուրիկը լավ ընդունելություն գտավ ուստա Գրիգորենց տանը. իմանալով նրա նպատակը, գովեցին, քաջալերեցին և խոստացան ամեն կերպ աջակցել նրան:

Հասավ չորեքշաբթի օրը. մի շատ գեղեցիկ գարնանային առավոտ:

Ժամը 6-ին կայարանի յերկար փողոցով սլանում է մի կառք, մեջը նստած հսկա դարբին Գրիգորը, իսկ նրա կողքին կուշ յեկած Սուրիկը: Մի ժամի չափ կայարանում սպասելուց հետո՝ դարբին Գրիգորը Սուրիկին նստեցնում է Տկվիբուլի գնացքը:

Սուրիկի ուրախությանը չափ չկար:

Նա տեղեկացել էր դարբին Գրիգորից, վոր Քուծալիսից մինչև Տկվիբուլի 46 վերստ է, ընդամենը յերեք կայարան, իսկ չորրորդը Տկվիբուլին է, ուր իր հայրիկին պետք է հանդիպի:

Ահա առաջին կայարանը, վորի ձակատին գրված է «Серные воды» (հանքային ջրեր), յերկրորդը «Гелаты» (Գելատի), յերրորդը «Цацери» (Սաջիրի) և հիմա արդեն կլինի գրված «Тквибули» (Տկվիբուլի)... Քանի առաջ է անց-

նում գնացքը, այնքան Սուրիկի սիրտը ավելի արագ է բարախում:

Վերջապես գնացքը կանգնեց:

«Тквибули» — գրված էր փոքրիկ և անշուք կայարանի ձակատին՝ մի մրոտ ցուցանակի վրա մանր տառերով, բայց այդ ցուցանակը իր բոլոր տեսածներից ամենից գեղեցիկը թվաց նրան: Գնդակի արագությամբ դուրս նետվեց նա վագոնից ու դիմեց դեպի միակ փողոցը, վորը բաղկացած էր ընդամենը 25—30 մանր խառնութներից: Նա փողոցի մի ծայրից անցավ մինչև մյուսը, հայրիկը չկար, հետ դարձավ մինչև կայարան, դարձյալ չկար. դիտեց չորս կողմը, կայարանը ամբողջովին քարածուխի վազոններով էր շրջապատված, բայց վոչ հանք էր յերեվում և վոչ էլ իր հայրը:

Նա մի ճաշարանի դռան առաջ կանգնեց և սկսեց դիտել դեպի ներս. սեղանների շուրջը նստոտած ելին մրոտ զգեստներով մարդիկ, նա ամեն մեկին առանձին-առանձին դիտեց, բայց հայրիկը չկար:

Վերջապես ճաշարանից մի մարդ դուրս յեկավ: Սուրիկը դիմեց նրան ուսերեն.

— Հայրիկս վճռեղ է:

— Հայրիկդ ո՞վ է, ի՞նչ գործի յե,—հարցրեց անծանոթը հետաքրքրվելով:

— Քարածուխի հանքերումն է աշխատում:

— Քարածուխի... հա, հասկացա. այ, դիմացդ նայիր, տեսնո՞ւմ ես այն վագոնետեղան,

շուտով վազիր, յեթե վոչ՝ կուշանաս, նրա վրա նստած ե ինժենները, նա գնում ե հանքերը, նրան խնդիր, նա կտանի քեզ քո հոր մոտ:

Յեվ իսկապես, կայարանի դիմաց, յերկաթուղու գծի վրա կանգնած եր մի վագոնետկա՝ բազկաթոռով, վորի վրա բազմել եր մի գեղեցկագեմ յերխտասարդ փայլուն կոճակներով:

Սուրիկը վազեց գեպի ինժենները և կանգնեց նրա առաջ, չգիտենալով, թե ինչպես հասկացներ նրան:

— ЧТО ХОЧЕШЬ (Ի՞նչ ես ուզում) — հարցրեց ինժենները հեռաքրքրությամբ նայելով Սուրիկին:

— Հայրիկիս եմ ուզում, — պատասխանեց Սուրիկը վախելով:

— Հայրիկի՞դ, ո՞վ ես դու, — հարցրեց ինժենները, — ո՞ւմ վորդին ես:

— Միխակի, քարածուխի հանքերումն ե աշխատում:

— Հմ... դե արի նստիր, տանեմ քեզ հայրիկիդ մոտ, — ասաց ինժենները և հրամայեց բանվորներից մեկին, վոր ոգնե Սուրիկին նստելու:

Տկվիրուլից մինչև Նախշիրա, ուր դանվում էյին ածխահանքերը, հինգ վերստ եր, վոր միացած եր յերկաթուղագծով: Ահա այդ գծի վրա յեր, վոր վագոնետկան կամաց-կամաց առաջ եր ընթանում:

Վերջապես նրանք հասան Նախշիրա ասված

տեղը: Ինժենները իջավ, բանվորներից մեկը գրկելով իջեցրեց Սուրիկին ևս:

— Արի ինձ հեռ, — պատվիրեց ինժենները նրան և ինքը առաջ անցավ:

Սուրիկը նրա հետևից գնում եր, առանց աչքը հեռացնելու նրա համագլխատի հետևի յերկու փայլուն կոճակներից:

Հասան մի բավականին մեծ հրապարակ, վորի մեջտեղը կար մի մեծ տուն. դա ինժենների բնակարանն եր:

— Ահա այս ճանապարհով ուղիղ կգնաս, — դարձավ նա Սուրիկին, — և հենց առաջին պատահած անակումն ե ասրում հայրդ. նա գիշերն ե աշխատում, այժմ տանը կլինի, — ասաց ու քայլերն ուղղեց գեպի մեծ տունը:

Սուրիկը սկսեց արագ-արագ վազել ինժենների ցույց տված նեղ ճանապարհով, վորի յերկու կողմը պատած եր չինարի անտառներով: Ճանապարհը բավականին յերկար եր. մի քառորդ ժամ տեկց, մինչև վոր նա հասավ առաջին պատահած անակին:

Նա հուսահատվեց, յերբ տեսավ դռն վրա կախած մի մեծ կողպեք: Արագությամբ վեզեց գեպի պատահանը, փեղկերից քորշ ընկնելով մի կերպ նայեց ներս, տեսավ իր հոր անկողինը, այո, ճանաչեց անկողինը, իր մայրիկն եր կուրել: Բացի իր հոր անկողնից, կային ուրիշ յերկու մահճակալներ ևս:

Որը միջնում եր:

Հանկարծ նկատեց, Վոր հեռվից զրնդադ քայլերով մի մարդ է գալիս դեպի տնակը. նա, գլուխը քարշ գցած, ձեռքերը հետևը դարձած, խիստ մտադրադ յեկավ և առանց Սուրբիկի վրա ուշադրութիւն դարձնելու, տնակի կողքով անցավ: Սուրբիկը վեր թռավ տեղից, մի լավ վննեց, հետո վրա ընկավ:

— Հայրիկ, — բանականչեց նա և փաթաթվեց հորը:

— Սուրբիկ, այդ դու յես, յերբ յեկար, ինչպես յեկար, միթե մենակ ես, — վրա տվեց հայրը զարմացած և սկսեց համբուրել նրան:

— Այո, մենակ եմ, — պատասխանեց Սուրբիկը և նրանք մտան հայրիկի տնակը:

— Հայրիկ, ինչո՞ւ մեզ նամակ չեյիր գրում, — ասաց Սուրբիկը քիչ հանգստանալուց հետո:

Հայրը բացատրեց նրան, Վոր այդտեղ ոտճիկ ստանում են յերեք ամիսը մի անգամ և Վոր դատարկ նամակ չեր ուղղում ուղարկել:

Սուրբիկը սաստիկ հոգնած եր, ուստի գլուխը դրեց հոր ծնկանը և քաղցր քնեց:

Յերկու օրից հետո Սուրբիկը իր հորից ստացավ հիսուն ուրլի և ուրախ-ուրախ սրացավ դեպի Բաթում:

Մի շաբաթ շանցած, Միխակի ընտանիքը մեկնում եր դեպի Տկվիբուլիի ածխահանքերը Սուրբիկի առաջնորդութիւնով:

«Ազգային գրադարան»

NL0399400

Գիրք 15 կուպ.

8312

4-ая типография Поли-
графтреста.

Главлит № 2110. Тираж 1000

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР